

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ה, 2015
מספר השאלון: 140,900161

ת נ י ד

לעולים חדשים

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שתיים ורבע.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	(25×1)	—	25 נקודות
פרק שני	—	(15×5)	—	75 נקודות
סה"כ	—			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך עברי שלם בלי פירושים ובלי תוספות.

מותר להשתמש בתנ"ך מתורגם.

מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

מותר להשתמש במילון לועזי-עברי / עברי-לועזי.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.

(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתוב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיפוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיפוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (25 נקודות)

ענה על שאלה 1 — שאלת חובה.

שים לב: בשאלה זו עליך לענות על שני סעיפים: על סעיף א ועל אחד מהסעיפים ב-ג.

מההתנחלות לשופטים ולמלוכה

1. קרא שמואל א, ט"ז, 1-14.

וַיֹּאמֶר

א

ה' אֶל-שְׁמוּאֵל עַד-מָתִי אֶתְּהָ מִתְּאֵבֵל אֶל-שְׂאוֹל וְאִנִּי

מֵאִסְתִּי מִמֶּלֶךְ עַל-יִשְׂרָאֵל מֵלֵא קִרְנֶךָ שָׁמָּה וְלֹךְ אֶשְׁלַחְךָ

ב אֶל-יֹשֵׁי בֵּית-הַלְּחָמִי כִּי-רָאִיתִי בְּבָנָיו לִי מֶלֶךְ: וַיֹּאמֶר

שְׁמוּאֵל אֵיךְ אֵלֶיךָ וְשָׁמַע שְׂאוֹל וְהָרְגָנִי וַיֹּאמֶר

ה' עָגַלְתָּ בָּקָר תִּקַּח בְּיָדְךָ וְאִמְרַתָּ לְזֹבֵחַ לַה' בָּאתִי:

ג וְקִרְאתָ לְיֹשֵׁי בְּזִבְחִי וְאֶנֶּכִּי אוֹדִיעֶךָ אֶת אֲשֶׁר-תַּעֲשֶׂה וּמִשְׁחַת

ד לִי אֶת אֲשֶׁר-אָמַר אֵלֶיךָ: וַיַּעַשׂ שְׁמוּאֵל אֶת אֲשֶׁר דִּבֶּר ה':

וַיָּבֵא בֵּית לָחֶם וַיַּחֲרִדּוּ זִקְנֵי הָעִיר לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמֶר שָׁלֹם

ה בּוֹאֵךְ: וַיֹּאמֶר וְשָׁלוֹם לְזֹבֵחַ לַה' בָּאתִי הִתְקַדְּשׁוּ וּבָאתֶם

אֵתִי בְּזִבְחִי וַיִּקְדָּשׁ אֶת-יֹשֵׁי וְאֶת-בָּנָיו וַיִּקְרָא לָהֶם לְזֹבֵחַ:

ו וַיְהִי בְּבֹאֵם וַיֵּרָא אֶת-אֱלִיָּאב וַיֹּאמֶר אֵךְ נָגַד ה'

ז מְשִׁיחוֹ: וַיֹּאמֶר ה' אֶל-שְׁמוּאֵל אֶל-תִּבְט

אֶל-מִדְּרָאוֹ וְאֶל-גִּבְיָה קִזְמָתוֹ כִּי מֵאִסְתִּיהוּ כִּי לֹא אֲשֶׁר

יִרְאֶה הָאָדָם כִּי הָאָדָם יִרְאֶה לְעֵינָיו וְה' יִרְאֶה לְלִבֵּב:

ח וַיִּקְרָא יֹשֵׁי אֶל-אֲבִינֹדָב וַיַּעֲבְדֵהוּ לִפְנֵי שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר

ט גַּם-בְּזֶה לֹא-בָחַר ה': וַיַּעֲבֵר יֹשֵׁי שִׁמְהָ וַיֹּאמֶר גַּם-בְּזֶה

י לֹא-בָחַר ה': וַיַּעֲבֵר יֹשֵׁי שִׁבְעָת בָּנָיו לִפְנֵי שְׁמוּאֵל

יא וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-יֹשֵׁי לֹא-בָחַר ה' בְּאַלְהֵם: וַיֹּאמֶר

שְׁמוּאֵל אֶל-יֹשֵׁי הִתְמוּ הַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר עוֹד שָׂאֵר הַקְּטָן וְהִנֵּה

יב רָעָה בְּצֹאֵן וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-יֹשֵׁי שְׁלַחְהוּ וְקָחְנוּ כִּי לֹא-נִסָּב

עַד-בָּאוּ פֹה: וַיִּשְׁלַח וַיְבִיֵּאוּהוּ וְהוּא אֲדָמוֹנִי עַם-יִפְּהָ עֵינָיו

וְטוֹב רָאִי וַיֹּאמֶר ה' קוּם מִשְׁחָהוּ כִּי-זֶה הוּא:

יג וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת-קֶרֶן הַשֶּׁמֶן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ בְּקֶרֶב אֶחָיו וַתִּצְלַח

רוּחַ ה' אֶל-דָּוִד מִהַיּוֹם הַהוּא וּמִעַלָּה וַיִּקַּם שְׁמוּאֵל וַיִּלָּךְ

יד הַרְמָתָה: וְרוּחַ ה' סָרָה מֵעַם שְׂאוֹל וּבִעַתְתָּנוּ רוּחַ-רָעָה מֵאֵת

ה':

ענה על סעיף א (חובה).

א. על פי פסוקים 1-2, ה' שולח את שמואל למשוח מלך חדש.

(1) מדוע התנגד תחילה שמואל למשימה זו שהטיל עליו ה'?

הסבר, ובסס את דבריך על הכתוב. (8 נקודות)

(2) הסבר כיצד שכנע ה' את שמואל להסיר את התנגדותו. (7 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא פסוקים 6-7 בקטע שלפניך.

(1) על פי פסוקים אלה, את מי רצה שמואל למשוח למלך, ומדוע? (4 נקודות)

(2) בדברי ה' בפסוק 7 יש ביקורת על שמואל, ונרמזת בהם ביקורת גם על שאול.

הסבר את הביקורת על כל אחד מהם. תוכל להיעזר בשמואל א, ט', 2.

(6 נקודות)

ג. קרא פסוקים 11-13 בקטע שלפניך.

(1) על פי פסוקים אלה, כתוב מהו השינוי שחל במעמד של דוד.

בסס את דבריך על הכתוב.

(5 נקודות)

(2) מי גרם לשינוי במעמדו של דוד? הסבר את דבריך, ובסס אותם על הכתוב.

(5 נקודות)

פרק שני (75 נקודות)

בפרק זה חמישה נושאים, ובכל נושא שתי שאלות (שאלות 2-11).

בחר בשאלה אחת מכל נושא, וענה עליה לפי ההוראות.

סך הכול עליך לענות בפרק זה על חמש שאלות (לכל שאלה — 15 נקודות).

בריאת העולם

ענה על אחת מהשאלות 2-3.

2. קרא בראשית, ו', 22-25.

ה וַיֵּרָא ה' בִּי רְבֵּה רֵעֵת הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכָל-יֶצֶר מַחֲשַׁבֶּת
ו לִבּוֹ רָק רָק רַע כָּל-הַיּוֹם: וַיִּנְחַם ה' כִּי-עָשָׂה אֶת-הָאָדָם
ז בָּאָרֶץ וַיִּתְּעַצֵּב אֶל-לִבּוֹ: וַיֹּאמֶר ה' אֶמְחֶה אֶת-הָאָדָם
ח אֲשֶׁר-בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם עַד-בְּהֵמָה עַד-
רֶמֶשׂ וְעַד-עוֹף הַשָּׁמַיִם כִּי נִחְמָתִי בִּי עָשִׂיתָם: וְנָח מֵצָא חַן
בְּעֵינֵי ה':

ט אֱלֹהִי תוֹלְדֹת נָח אִישׁ צָדִיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת-
י הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ-נֹחַ: וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת-שֵׁם אֶת-
יא חָם וְאֶת-יֶפֶת: וַתִּשְׁחַת הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וַתִּמְלֹא הָאָרֶץ
יב חֲמוֹם: וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי-הִשְׁחִית כָּל-
יג בָּשָׂר אֶת-דְּרָכָהּ עַל-הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ
יד קֵץ כָּל-בָּשָׂר בָּא לִפְנֵי כִּי-מָלְאָה הָאָרֶץ חֲמוֹם מִפְּנֵיהֶם וְהִנֵּנִי
טו מִשְׁחִיתָם אֶת-הָאָרֶץ: עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי-גֹפֶר קָנִים תַּעֲשֶׂה
זו אֶת-הַתֵּבָה וּכְפַרְתָּ אֹתָהּ מִבֵּית וּמִחוּץ בַּכֹּפֶר: וְזֶה אֲשֶׁר
זי תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אֹרֶךְ הַתֵּבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה
ח טַרְחָה וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָהּ: צִדָּהּ תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה וְאֶל-אַמָּה
טו תְּכַלְכֶּה מִלְמַעְלָה וּפֶתַח הַתֵּבָה בְּצִדָּהּ תִּשֶׂים תַּחְתִּים שְׁנַיִם
יז וּשְׁלֹשִׁים תַּעֲשֶׂה: וְאֲנִי הֹנֵנִי מִבֵּיא אֶת-הַמָּבּוּל מִיָּם עַל-הָאָרֶץ
יח לַשָּׁחַת כָּל-בָּשָׂר אֲשֶׁר-בּוֹ רוּחַ חַיִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם כָּל אֲשֶׁר-
יט בָּאָרֶץ וְגֹעַ: וְהִקְמַתִי אֶת-בְּרִיתִי אִתְּךָ וּבֵאתָ אֶל-הַתֵּבָה אֹתָהּ
כ וּבִנְךָ וְאִשְׁתְּךָ וְנִשְׁי־בְנֶיךָ אִתְּךָ: וּמִכָּל-הַחַי מִכָּל-בָּשָׂר שְׁנַיִם
כא מִכָּל תְּבִיאָה אֶל-הַתֵּבָה לְהַחֲיוֹת אִתְּךָ זָכָר וּנְקֵבָה יְהִי: מִדְּעוֹף
כב לְמִינֵהוּ וּמִן-הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ מִכָּל רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ שְׁנַיִם
כג מִכָּל יִבְאוּ אֵלֶיךָ לְהַחֲיוֹת: וְאֹתָהּ קָח-לְךָ מִכָּל-מֵאֵכֶל אֲשֶׁר
כד יֹאכֵל וְאִסַּפְתָּ אֵלָיִךְ וְהָיָה לְךָ וּלְהֶם לֶאֱכֹלָה: וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל
הָאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים בְּןֵי עֹשֶׂה:

- א.** קרא פסוקים 5-7 בקטע שלפניך וגם **בראשית**, א', 31.
- (1) הסבר מה השתנה ביחס של אלוהים אל העולם שברא. (3 נקודות)
- (2) מה גרם לשינוי זה? בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)
- ב.** בפסוק 8 נאמר: "ונח מצא חן בעיני ה'".
- (1) ציין מהי הסיבה לכך על פי פסוק 9. (4 נקודות)
- (2) הסבר במה פסוק 22 עוזר להבין מדוע נח מצא חן בעיני ה'. (4 נקודות)

/המשך בעמוד 6/

3. קרא בראשית, ט', 8-17.

ח וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ וְאֶל־בָּנָיו אֲתוּ
ט לֵאמֹר: וְאֲנִי הִנְנִי מְקִים אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְאֶת־זֶרְעְכֶם
י אַחֲרֵיכֶם: וְאֵת כָּל־נֶפֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם בְּעוֹף בְּבִהֶמָה
יב וּבְכָל־חַיַּת הָאָרֶץ אִתְּכֶם מִכָּל יֹצֵא הַתֵּבָה לְכָל חַיַּת הָאָרֶץ:
יג וְהִקְמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְלֹא־יָכֹרֶת כָּל־בָּשָׂר עוֹד מִמֶּנִּי
יד הַמִּבּוּל וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד מִבּוּל לְשַׁחַת הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
טו זֹאת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר־אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ
זַיִחַת אֲשֶׁר אִתְּכֶם לְדֹרֹת עוֹלָם: אֶת־קִשְׁטִי נֹתַתִּי בְּעָנָן וְהָיְתָה
זכ לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ: וְהָיָה בְּעָנְנִי עָנָן עַל־הָאָרֶץ
טז וְנִרְאָתָה הַקִּשְׁתַּת בְּעָנָן: וְזָכַרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם
זז וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל־בָּשָׂר וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד הַמִּבּוּל לְמִבּוּל
חז לְשַׁחַת כָּל־בָּשָׂר: וְהָיְתָה הַקִּשְׁתַּת בְּעָנָן וְרָאִיתִיהָ לְזִכֹּר בְּרִית
טט עוֹלָם בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל־בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל־
יז הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ זֹאת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר הִקְמֹתִי
בֵּינִי וּבֵין כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ:

א. קרא פסוקים 8-11 בקטע שלפניך.

(1) על פי קטע זה, פרט עם מי אלוהים מקים ברית. (4 נקודות)

(2) מהו תוכן הברית? הסבר. (4 נקודות)

ב. קרא פסוקים 12-16 בקטע שלפניך.

הסבר כיצד אות הברית מבטיח שהברית אכן תתקיים. (7 נקודות)

אבות האומה

ענה על אחת מהשאלות 4-5.

4. קרא בראשית, כ"ט, 18-26.

יח וַיֵּאָהֱב יַעֲקֹב אֶת-רָחֵל וַיֹּאמֶר אֶעֱבֹדָךְ
 יט שִׁבְעַ שָׁנִים בְּרָחֵל בִּתְךָ הַקְטָנָה: וַיֹּאמֶר לָבָן טוֹב תַּתִּי
 כ אֶתָּה לְךָ מִתְּתִי אֵתָּה לְאִישׁ אַחֵר שְׁבַע עֲמֻדִי: וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב
 בְּרָחֵל שִׁבְעַ שָׁנִים וַיְהִי בְעֵינָיו כִּימִים אַחָדִים בְּאֶהְבָּתוֹ
 כא אֶתָּה: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-לָבָן הִבֵּה אֶת-אִשְׁתִּי כִּי מָלְאוּ
 כב יָמִי וְאֲבֹאָה אֵלֶיךָ: וַיֹּאסֹף לָבָן אֶת-כָּל-אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם
 כג וַיַּעַשׂ מִשְׁתָּה: וַיְהִי בָעֶרְבַּ וַיִּקַּח אֶת-לֵאָה בִּתּוֹ וַיָּבֵא אֶתָּה
 כד אֵלָיו וַיָּבֵא אֵלֶיךָ: וַיִּתֵּן לָבָן לָהּ אֶת-זֹלְפָה שִׁפְחָתוֹ לְלֵאָה
 כה בִּתּוֹ שִׁפְחָה: וַיְהִי בִּבְקָר וְהִנֵּה-הוּא לֵאָה וַיֹּאמֶר אֶל-לָבָן
 מה-זאת עָשִׂיתָ לִּי הֲלֹא בְרָחֵל עֲבָדְתִּי עֲמֹךְ וְלָמָּה רַמִּיתָנִי:
 כו וַיֹּאמֶר לָבָן לֹא-יַעֲשֶׂה כֵּן בְּמִקְוָמִנִי לָתֵת הַצְעִירָה לַפְּנִי
 הַבְּכִירָה:

א. קרא פסוקים 18-21 בקטע שלפניך.

על פי פסוקים אלה, האם לדעתך נתן יעקב אמון מלא בלבן? נמק, ובסס את דבריך

על הכתוב. (7 נקודות)

ב. בפסוק 26 לבן אומר ליעקב שעל פי מנהג המקום אין נותנים את הבת הצעירה לפני הבכורה.

יש הטוענים שבדברים אלה יש רמז לביקורת על ההתנהגות של יעקב בעבר.

קרא גם בראשית, כ"ז, 15-19 והסבר את הביקורת הנרמזת בדברי לבן. (8 נקודות)

5. קרא בראשית, ל', 1-5, 14-17, 22-24.

בראשית, ל', 1-5

א וַתֵּרָא רָחֵל כִּי לֹא יֵלְדָה לְיַעֲקֹב וַתִּקְנֶה רָחֵל בָּאָחוּתָהּ
 ב וַתֹּאמֶר אֶל־יַעֲקֹב הִבְהִילִי בָנִים וְאֶסְאֵן מִתָּה אֲנֹכִי: וַיַּחֲדֹר־
 אָף יַעֲקֹב בְּרָחֵל וַיֹּאמֶר הִתַּחַת אֱלֹהִים אֲנֹכִי אֲשֶׁר־מָנַע מִמֶּךָ
 ג פְּרִי־בֶטֶן: וַתֹּאמֶר הִנֵּה אֲמַתִּי בִלְהָה בֹּא אֵלֶיהָ וְתֵלֵד עַל־
 ד בְּרַפִּי וְאֶבְנָה גַם־אֲנֹכִי מִמֶּנָּה: וַתִּתֵּן־לוֹ אֶת־בִּלְהָה שְׁפָחָתָהּ
 ה לְאִשָּׁה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ יַעֲקֹב: וַתַּהַר בִּלְהָה וַתֵּלֵד לְיַעֲקֹב בֶּן:

בראשית, ל', 14-17

יד וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בְּיָמֵי קִצְי־חֲטָטִים וַיִּמְצָא דוֹדָאִים בַּשָּׂדֶה
 וַיָּבֵא אֹתָם אֶל־לֵאָה אִמּוֹ וַתֹּאמֶר רָחֵל אֶל־לֵאָה תִּנִּינָא לִי
 טו מִדּוֹדָאֵי בְנֶךָ: וַתֹּאמֶר לָהּ הִמָּעֹט קַחְתֶּךָ אֶת־אִשִּׁי וְלָקַחְתָּ
 גם אֶת־דּוֹדָאֵי בְנֵי וַתֹּאמֶר רָחֵל לָכֵן יִשְׁכַּב עִמָּךְ הַלַּיְלָה
 טז תַּחַת דּוֹדָאֵי בְנֶךָ: וַיָּבֹא יַעֲקֹב מִן־הַשָּׂדֶה בַּעֲרֹב וַתֵּצֵא לֵאָה
 לְקִרְאָתוֹ וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא כִּי שָׁכַד שְׁכָרְתֶּיךָ בְּדוֹדָאֵי בְנֵי
 ז' וַיִּשְׁכַּב עִמָּה בַּלַּיְלָה הַזֶּה: וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶל־לֵאָה וַתַּהַר
 וַתֵּלֵד לְיַעֲקֹב בֶּן חֲמִישִׁי:

בראשית, ל', 22-24

כב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־רָחֵל וַיִּשְׁמַע אֵלֶיהָ אֱלֹהִים וַיִּפְתַּח אֶת־
 כג רִחְמָהּ: וַתַּהַר וַתֵּלֵד בֶּן וַתֹּאמֶר אֶסְף אֱלֹהִים אֶת־חֲרָפְתִּי:
 כד וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יוֹסֵף לֵאמֹר יוֹסֵף הִיא לִי בֶן אַחֵר:

א. (1) קרא פסוקים 1-2, וציין מהי המצוקה של רחל. (3 נקודות)

(2) על פי פסוק 3 ועל פי פסוק 14, הסבר את שני הדרכים שבאמצעותן ניסתה רחל

לפתור את המצוקה שצינת בסעיף (1). (6 נקודות)

ב. קרא פסוקים 22-24 שלפניך.

בפסוקים אלה יש שני מדרשים המסבירים את השם "יוסף". מדרש אחד נוגע להרגשה של

רחל בעֲבָב, והמדרש האחר נוגע לעֲתִיד שרחל מקווה לו.

הסבר את שני המדרשים האלה. בסס את דבריך על הכתוב. (6 נקודות)

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 10.

עבדות וחירות

ענה על אחת מהשאלות 6-7.

6. קרא שמות, א', 8-10; 15-21.

שמות, א', 8-10

וַיִּקַּם מֶלֶךְ-חָדָשׁ עַל-מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא-יָדַע אֶת-יֹסֵף: וַיֹּאמֶר
אֶל-עַמּוֹ הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ: הִבֵּה נְתַחֲכֶמָּה
לוֹ פַּרְדָּה וְהָיָה כִּי-תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם-הוּא עַל-
שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם-בָּנוּ וְעָלָה מִן-הָאָרֶץ:

שמות, א', 15-21

וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מִצְרַיִם לַמְּיֻלָּדֹת הָעִבְרִיּוֹת אֲשֶׁר שֵׁם הָאֶחָת שִׁפְרָה
וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פּוּעָה: וַיֹּאמֶר בִּילְדָן אֶת-הָעִבְרִיּוֹת וְרָאִיתָן עַל-
הָאֲבָנִים אִם-בֶּן הוּא וְהַמֶּתֶן אֹתוֹ וְאִם-בַּת הוּא וְחָיָה: וַתִּירָאן
הַמְּיֻלָּדֹת אֶת-הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵן מֶלֶךְ
מִצְרַיִם וַתַּחְיֶינָן אֶת-הַיָּלָדִים: וַיִּקְרָא מֶלֶךְ-מִצְרַיִם לַמְּיֻלָּדֹת
וַיֹּאמֶר לָהֶן מִדּוּעַ עֲשִׂיתֶן הַדְּבָר הַזֶּה וַתַּחְיֶינָן אֶת-הַיָּלָדִים:
וַתֹּאמְרָן הַמְּיֻלָּדֹת אֶל-פְּרָעָה כִּי לֹא כְנָשִׁים הַמִּצְרִיּוֹת הָעִבְרִיּוֹת
כִּי-חַיּוֹת הֵנָּה בְּטָרִם תִּבּוֹא אֱלֹהֵן הַמְּיֻלָּדֹת וַיִּלְדוּ: וַיִּיטֹב
אֱלֹהִים לַמְּיֻלָּדֹת וַיִּרַב הָעָם וַיַּעֲצֻמוּ מְאֹד: וַיְהִי כִּי-יִרְאוּ
הַמְּיֻלָּדֹת אֶת-הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בָּתִּים:

א. (1) הסבר מה ביקש מלך מצרים להשיג באמצעות הצו שציווה על המיילדות.

בסס את דברך על הכתוב. (4 נקודות)

(2) מלך מצרים לא השיג את מבוקשו. בסס קביעה זו על ראיה אחת מן הכתוב.

(3 נקודות)

ב. (1) הסבר מה השיבו המיילדות למלך מצרים, כדי להצדיק את מעשיהן. (4 נקודות)

(2) מדוע, לדעתך, לא קיימו המיילדות את צו המלך? (4 נקודות)

7. קרא שמות, ג', 7-14.

וַיֹּאמֶר ה' רֵאֵה רְאִיתִי
 אֶת-עַנְי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת-צַעֲקָתָם שְׁמַעְתִּי מִפְּנֵי
 ח נִגְשָׁיו כִּי יָדַעְתִּי אֶת-מַכָּאֲבָיו: וְאָדָרְ לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם
 וְלְהַעֲלֹתוֹ מִן-הָאֲרֶץ הַהִוא אֶל-אֲרֶץ טוֹבָה וְרַחֲבָה אֶל-אֲרֶץ
 זָבֶת חֶלֶב וְדָבָשׁ אֶל-מָקוֹם הַכְּנָעַנִי וְהַחֲתִי וְהָאֲמֹרִי וְהַפְּרִזִּי
 ט וְהַחִי וְהִיבֹסִי: וְעַתָּה הִנֵּה צַעֲקָת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּאֵה אֵלַי וְגַם-
 י רְאִיתִי אֶת-הַלֹּחֶץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אֹתָם: וְעַתָּה לֵכָה
 וְאֶשְׁלַחְךָ אֶל-פְּרָעֹה וְהוֹצֵא אֶת-עַמִּי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם:
 יא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָאֱלֹהִים מִי אֲנִכִּי כִּי אֵלֶךְ אֶל-פְּרָעֹה וְכִי
 יב אוֹצִיא אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם: וַיֹּאמֶר כִּי-אֶהְיֶה עִמָּךְ וְזֶה-
 לָךְ הָאוֹת כִּי אֲנִכִּי שְׁלַחְתִּיךָ בְּהוֹצִיאֶךָ אֶת-הָעָם מִמִּצְרַיִם
 יג תַּעֲבֹדוּן אֶת-הָאֱלֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-
 הָאֱלֹהִים הִנֵּה אֲנִכִּי בֹא אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתִּי לָהֶם אֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם וְאָמְרוּ לִי מֶה-שְּׁמוֹ מָה אָמַר אֱלֹהִים:
 יד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-מֹשֶׁה אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה וַיֹּאמֶר כֹּה תֹאמַר
 לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶהְיֶה שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם:

א. קרא פסוקים 7-10 בקטע שלפניך.

(1) מהי השליחות שה' מטיל על משה? בסס את דבריך על הכתוב.

(4 נקודות)

(2) מה הניע את ה' לפעול? בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)

ב. משה סירב לקבל עליו את השליחות שהטיל עליו אלוהים.

(1) קרא פסוקים 11-14 בקטע שלפניך.

הסבר אַחַת מן הסיבות לסירוב של משה לקבל עליו את השליחות. (4 נקודות)

(2) הסבר את התשובה של אלוהים למשה על הסיבה לסירוב (שצינת בתת-סעיף 1).

(4 נקודות)

המסגרת החוקית של העם

ענה על אחת מהשאלות 8-9.

8. קרא שמות, י"ט, 8-1.

א בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לַעֲצַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּיּוֹם הַזֶּה
 ב בָּאוּ מִדְבַּר סִינַי: וַיִּסְעוּ מִדְּפִידִים וַיָּבֹאוּ מִדְבַּר סִינַי וַיַּחֲנוּ
 ג בַּמִּדְבָּר וַיַּחֲנוּ שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר: וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל־הָאֱלֹהִים
 ד וַיִּקְרָא אֵלָיו ה' מִן־הָהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב
 ה וְתִגִּיד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרַיִם
 וְאֲשָׂא אֶתְכֶם עַל־בְּנֵי נְשָׁרִים וְאָבֹא אֶתְכֶם אֵלַי: וְעַתָּה
 ו אִם־שָׁמָעַתְּ תִשְׁמָעוּ בְּקוֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־בְּרִיתִי וְהָיִיתֶם לִי
 ז סֻגְלָה מִכָּל־הָעַמִּים כִּי־לִי כָל־הָאָרֶץ: וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי מִמְּלַכֶּת
 ח כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תִּדְבֹּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
 ט וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיִּקְרָא לְזֻקְנֵי הָעָם וַיִּשֶׁם לִפְנֵיהֶם אֵת כָּל־הַדְּבָרִים
 י הָאֵלֶּה אֲשֶׁר צִוָּהוּ ה': וַיַּעֲנוּ כָל־הָעָם יַחְדָּו וַיֹּאמְרוּ כָּל־
 יא אֲשֶׁר־דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע מֹשֶׁה אֶת־דְּבָרֵי הָעָם אֶל־
 יב ה':

בקטע זה העם מתכוון למעמד הר סיני.

- א. (1) על פי פסוק 4, הסבר שניים מן החסדים שעשה ה' לעם. (4 נקודות)
- (2) מדוע ה' מזכיר את החסדים דווקא לפני כריתת הברית עם העם? (5 נקודות)
- ב. בדברי ה' לעם בפסוק 5 יש תנאי שהעם צריך לקיים, והבטחה של ה' לעם. הסבר את התנאי ואת ההבטחה. (6 נקודות)

9. קרא דברים, י"ז, 14-20.

י' בִּי־תֵבֵא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר הָיָה אֱלֹהֶיךָ
 נָתַן לָךְ וַיִּרְשָׁתָהּ וַיִּשְׁבָּתָהּ בָּהּ וַאֲמַרְתָּ אֲשִׁימָה עָלַי מֶלֶךְ כָּכָל־
 טו הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתַי: שׁוֹם תִּשָּׂם עָלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְחַר הָיָה
 אֱלֹהֶיךָ בּוֹ מִקֶּרֶב אֲחִיךָ תִּשָּׂם עָלֶיךָ מֶלֶךְ לֹא תִּזְכֹּל לָתֵת
 טז עָלֶיךָ אִישׁ נָכְרִי אֲשֶׁר לֹא־אֲחִיךָ הוּא: רַק לֹא־יִרְבֶּה־לוֹ סוֹסִים
 וְלֹא־יֵשִׁיב אֶת־הָעֵם מִצְרִימָה לְמַעַן הִרְבוּת סוֹס וְהָיָה אָמַר
 יז לָכֵם לֹא תִסְפּוֹן לָשׁוּב בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה עוֹד: וְלֹא יִרְבֶּה־לוֹ נָשִׁים
 יח וְלֹא יִסּוֹר לָבָבוֹ וּכְסָף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה־לוֹ מֵאֹד: וְהָיָה כִּשְׁבָתוֹ
 עַל פֶּסֶא מִמַּלְכָתוֹ וְכָתַב לוֹ אֶת־מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת עַל־
 יט סֵפֶר מִלְפָּנֵי הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם: וְהִיתָה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל־יְמֵי
 חַיָּיו לְמַעַן יִלְמַד לִירְאָה אֶת־הָיָה אֱלֹהָיו לְשֹׁמֵר אֶת־כָּל־דִּבְרֵי
 כ הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְאֶת־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לַעֲשׂוֹתָם: לִבְלֹתִי רוּם לָבָבוֹ
 מֵאֲחֵיו וּלְבִלְתִּי סוֹר מִן־הַמִּצְוָה יְמִין וּשְׂמֹאל לְמַעַן יֵאָדָּרֶךְ
 יָמָיו עַל־מַמְלַכְתּוֹ הוּא וּבָנָיו בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל:

א. בפסוקים 16-17 מפורטים האיסורים החלים על המלך.

קרא גם **מלכים א**, י"א, 1-4, והסבר על איזה מן האיסורים עבר שלמה המלך.

בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

ב. קרא פסוק 20 בקטע שלפניך.

בפסוק זה מוזכרים שני איסורים שאם יקפיד המלך שלא לעבור עליהם, יובטח לו ולשושלתו

לשלט שנים רבות.

(1) מה הם שני האיסורים? (6 נקודות)

(2) הסבר את הקשר האפשרי בין שני האיסורים האלה. (5 נקודות)

עם אחד שתי ממלכות

ענה על אחת מהשאלות 10-11.

10. קרא מלכים א, י"ב, 3-17.

וישלחו ויקראוֹלוֹ ויבאו ירבעם וכל־קהל
 ישראל וידברו אל־רחבעם לאמר: אביך הקשה את־עלנו
 ואתה עתה הקל מעבדת אביך הקשה ומעלו הכבד אשר־
 נתן עלינו ונעבדך: ויאמר אליהם לכו־עד שלשה ימים ושובו
 אלי וילכו העם: ויועץ המלך רחבעם את־הזקנים אשר־היו
 עֲמִידים את־פני שלמה אביו בהיותו חי לאמר איך אתם
 נועצים להשיב את־העם־הזה דבר: וידבר אליו לאמר אם־
 היום תהיה־עבד לעם הזה ועבדתם ועניתם ודברת אליהם
 דברים טובים והיו לך עבדים כל־הימים: ויעזב את־עצת
 הזקנים אשר יעצוהו ויועץ את־הילדים אשר גדלו אתו אשר
 העמדים לפניו: ויאמר אליהם מה אתם נועצים ונשיב דבר
 את־העם הזה אשר דברו אלי לאמר הקל מן־העל אשר־
 נתן אביך עלינו: וידברו אליו הילדים אשר גדלו אתו לאמר
 כה־תאמר לעם הזה אשר דברו אליך לאמר אביך הכביד
 את־עלנו ואתה הקל מעלינו כה תדבר אליהם קטני עבה
 ממתני אבי: ועתה אבי העמים עליכם על כבד ואני אסיף
 על־עלכם אבי יסר אתכם בשוטים ואני איסר אתכם
 בעקרבים: ויבו ירבעם וכל־העם אל־רחבעם ביום השלישי
 כאשר דבר המלך לאמר שובו אלי ביום השלישי: ויעץ
 המלך את־העם קשה ויעזב את־עצת הזקנים אשר יעצוהו:
 וידבר אליהם בעצת הילדים לאמר אבי הכביד את־עלכם
 ואני אסיף על־עלכם אבי יסר אתכם בשוטים ואני איסר
 אתכם בעקרבים: ולא־שמע המלך אל־העם כִּי־היתה סבה
 מעם ה' לִמְעַן הָקִים אֶת־דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' בְּיַד אַחִיהָ
 הַשְּׁלִיטִי אֶל־ירבעם בֶּן־נִבְט: וירא כל־ישראל כִּי לא־שמע
 הַמֶּלֶךְ אֱלֹהִים וישבו העם את־הַמֶּלֶךְ ודברו לאמר מה־לנו
 חֶלֶק בְּדָוִד וְלֹא־נַחֲלָה בְּבֶן־יִשְׁי לֹאֲהֵלִיךְ יִשְׂרָאֵל עִתָּה רָאָה
 בֵּיתְךָ דָּוִד וְיֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֹאֲהֵלִיו: ובני ישראל הישבים בערי
 יהודה וימלך עליהם רחבעם:

- א.** לפי פסוק 4, מה ביקש העם מרחבעם, ומה הבטיח לו העם בתמורה? (4 נקודות)
- ב.** (1) על פי פסוקים 3-14, מהי הסיבה לפילוג הממלכה? הסבר, ובסס את דבריך על הכתוב.
(6 נקודות)
- (2) בפסוק 15 ניתנת סיבה נוספת לפילוג הממלכה.
מהי הסיבה? הסבר. (5 נקודות)

/המשך בעמוד 16/

11. קרא ישעיה, א', 2-3, 20-15.

ישעיה, א', 2-3

ב
שִׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהָאָזְנוּ
ג אֶרֶץ כִּי ה' דְּבַר בְּנִים גְּדֹלָתִי וְרוֹמְמָתִי וְהֵם פָּשְׁעוּ בִּי: יָדַע
שׁוֹר קָנְהוּ וַחֲמוֹר אָבוֹם בָּעָלָיו יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עָמִי לֹא
הִתְבּוֹנֵן:

ישעיה, א', 15-20

טו
וּבְפֶרֶשְׁכֶם פִּיכֶם אֲעֲלִים עֵינִי מִכֶּם
גם כִּי-תִרְבּוּ תִפְלֹה אֵינִי שֹׁמֵעַ יְדֵיכֶם דְּמִים מְלֹאוּ:
טז רָחֲצוּ הַזֵּכֹּה הַסִּירוּ רֵעַ מֵעֲלֵיכֶם מִנְּגִיד עֵינִי חִדְלוּ הָרַע:
יז לִמְדוּ הַיֵּטֵב דִּרְשׁוּ מִשְׁפָּט אֲשֶׁר חֲמוֹץ שִׁפְטוֹ יָתוֹם רִיבו
יח אֲלַמְנָה: לְכוּ־נָא וְנוֹכַחַה יֹאמֶר ה' אֲסִיְהִיו
חֲטָאֵיכֶם כְּשֵׁנִים כְּשֶׁלֶג יִלְבִּינוּ אֲסִיְהִימוּ כְּתוֹלַע כְּצֶמֶד יִהְיוּ:
יט אֲסִיְהִימוּ וְשִׁמְעֵתֶם טוֹב הָאָרֶץ תֹּאכְלוּ: וְאֲסִיְהִימוּ
וּמְרִיתֶם חֶרֶב תֹּאכְלוּ כִּי פִי ה' דְּבַר:

א. על פי פסוקים 2-3, ה' מאוכזב מההתנהגות של עמו ומאשים את העם בכפיות טובה.

הבא מפסוקים אלה דוגמה אחת להאשמה בכפיות טובה, והסבר אותה. (7 נקודות)

ב. קרא פסוקים 18-20 בקטע שלפניך.

הסבר על פי פסוקים אלה מה הן שתי הברורות שישעיהו מציג לעם. (8 נקודות)

בהצלחה!